

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de döue ori pre septemana:
Duminic'a si Joi'a. — Prenumeratuna se
face in Sabiu la espeditura foie, pre afara la
z. r. postea cu bani gat'a prin scrisori francate,
adresate către espeditura. Pretul prenumera-
tunie pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a.
ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 15.

ANULU XXIII.

Sabiu in 20 Februarie (4 Mart.) 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru pro-
vinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. și pre
o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, și tieri
strenue pre anu 12 1/2 anu 6 fl.

Inseratele se plătesc pentru întâia óra
cu 7 cr. sirulu, pentru a döu'a óra cu 5 1/2, cr.
și pentru a trei'a repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

~~X~~ Sabiu 19 Februarie.

Ministeriul este constituit. Din centrulu stâng au intrat trei barbati in ministeriu, pre cându ceilalți suntu toti din partid'a lui Deak, din drépt'a dietei.

Dupa numerulu personalor din cele döue partie, cea a lui Deak precumpanesce pre cea a centrului stâng, séu a lui Tisza. Prin urmare standartul puterei guvernamentali, amu puté dice, ca este si astazi si va fi si in viitoriu alu partidei ce a statu la putere de siepte ani incóce.

Voturile personalor inse nu se numera numai, ci se si cumpanescu. In sinulu unui cabinetu, se intempla de multe ori, de votulu unui face mai multu decât tóte celelalte. Esempie de aceste suntu destule in vieti'asturilor moderne. Ceilalți ministri ai Piemontului ce erau ei pre lângă unu Cavour? ceilalți ministri ai Prusiei ce erau ei pre lângă unu Bismarck? si ce erau ceilalți ministri in Ungaria' chiaru pre lângă Andrassy, pâna cându ducea elu destinele Ungariei?

Pondul unui ministeriu asiá dara nu trage in cumpana dupa majoritatea numerica a personalor ce-lu constituie, ci dupa prevalenti'a spirituale a unui séu altui'a din sinulu cabinetului.

Aceste le va fi avutu in vedere si „N. fr. Pr.“ din Vien'a, cându la scirea despre nou'a constituire, dice, ca cu intrarea lui Tisza in ministeriu partid'a deakista abdice de putere.

Presupunerea renumitului diurnal vienesu inse inca nu e alta decât o presupunere si nimic'a mai multu. Puterea guvernului este o piatra séu unu diamantu probatoriu de cualitățile barbatilor. A conduce o partida, carea nu este legata de atâtea referintie precum este unu guvern este cu multu mai usioru decât a face cestui din urma, si asiá tem'rele séu sperantiele de anumite persoane din cabinetulu celu nou au lipsa de a trece prin proba.

Din partene noi nu gasim motive de a ne modifica parerea expresa cându vorbirám despre elips'a constituionale cu döue focularie. Natiunea magiara va dovedi si prin compunerea cabinetului celui nou, ca ea urmaresce unu scopu, si ca spre ajungerea lui se folosesce de diverse puncte de manecare.

In jumetatea nostra din monarhia cu capital'a Budapest'a aru fi terminata crisia ministeriale. Fostul ministru de lângă persóna Majestătiei Sele, bar. Wenkheim, i succese in fine a compune cabinetul. Asiá bar. Wenkheim este presedinte ministeriului, Col. Tisza ministrul de interne, bar. Simonyi de comerciu, Tom'a Pechy de comunicatiune; cesti trei din urma din centrulu stâng; ministrul de finançe este Col. Szell, de justitia Bela Perczel; la ministeriul de culte a remas Aug. Trefort, la celu de honvedi Bela Szende, la celu alu Croatiei contele Pejacsevich. Ministeriul de lângă persóna Maj. Sele lu conduce ministrul presedinte nou denumitul Bar. Wenkheim.

Dificultătile cele mari ce se areata cu ocasiunea compunerei cabinetului dedera situatiunei pâna Sâmbata — Duminica o fatia desperata. Indrep-

tarea situatiunei spre bine, sustiene o fóia vienesa, e de a se ascrie monarchului. Acestea vediendu, ca confusiunea babilonica cresce cu cătu se tragana conferintiele partidelor mai indelungu, a chiamatu pre mai multi coritei, unulu căte unulu, la sine si li-a chiarificatu, ca nu este tempu de a desfasuri doctrine si de a staru prelunga predilectiuni personali cu cervicositatea cea mai neinfranta. Chiarificatiunea acésta a avutu efectu. Resolutiunea a facutu locu indoielilor de mai nainte si ministeriul s'a compus.

Program'a ministeriului celu nou este: regularea economiei statului fără de a impune sarcini noue cetatenilor statului; revisiunea tratatului valame si comerciale cu Austri'a; deslegarea cestiunei bancei si crutiare in administratiune si justitia. — Baronul Sennhey cu partid'a sea va avea o tienuta opositiunale

In tierile cisalitane facu mare sensatiune concediul cerutu de ministrul de comerciu Dr. Banhans, de totu pre ne asteptate, spre a-si caută sanatatea in unu locu de cura, aprópe de Genov'a, in Itali'a. Surprinderea a cuprinsu mai intâiu pre barbatii din ministeriul respectivu, cu carii lucrase ministrul inca in diu'a concezziare. Ministrul Dr. Banhans este acel'a carele a fostu ascultatu că martorul in procesulu celu celebru Ofenheim.

Locul alu doilea se vine, pentru tierile cisalitane, verdictului jurilor din Vien'a asupr'a acusei contr'a lui Ofenheim, ca aru fi incelatu erariulu cu ocasiunea construirei drumului de feru Lemberg—Cernauti. Verdictul elibereză pre acestu acusat, ceea ce ierasi a facutu sensatiune in multe cercuri.

De mai multe dile se sustiene scirea despre retragerea cancelariului Bismarck. Versiunile despre motivul retragerei au fostu si suntu atât de numerose incât este cu anevoie a alege adeverulu din tóte. Unele mergu in combinatiumi ramurite pâna in cercurile cele mai inalte si dicu ca Bismarck e inaintea principelui de corona persóna ingrata si ca trebuie sa se dea cancelariulu in laturi din calea influintiei aceluia. Alte motivéza cu starea sanatăției lui si afirma ca retragerea va fi numai parțiala, va se dica, dela unele afaceri, pentru cari i se va dâ unu ad latu s. „Augsburger Allg. Ztg.“ carea trece de autoritate mare in diurnalistic'a europea spune simplu, ca principale cancelariu ia unu concediu de siése luni de dile, de siguru pentru recrearea sanatăției.

Francia si-aru fi ajunsu in fine dorint'a de a se vedé constituita cu camera si cu senatu. Pre lângă unele modificatiuni adunarea natiunale a votat legea cea publicata si de noi cu alta ocasiune. Acum mai trebuie sa se formeze si ministeriul si cu acésta republic'a aru fi consolidata. Resultatele aceste neasteptate suntu de a se multiam bonapartistilor, carii dela depunerea esamenului de către Lulu, fiul lui Napoleon III, in academ'a de artilleria din Woolwich (Anglia) cu succese forte splendide, se misca mai tare, decum se miscă pâna acum. Miscarea acésta si supozitiunea despre unu guvern secretu bonapartisticu, cu tóte ramurile administrative, respandite crucis si curmecdisiu in tiéra, si pre urma imprumu-

tulu contrasu de eximperat'sa Eugenia, de 12 1/2 milioane franci dela bance englese, au facutu că legitimistii si orleanistii din Francia sa dea mâna cu republicanii spre intarirea septenatalui si consolidarea republicei.

Ambasadorulu ispanicu marchisulu del Molins fu primitu in audientia la 27 Februarie n. de cătra presedintele republikei francese, Mac Mahon. Ambasadorulu dise in cuventarea sea ca e autorisatu a intretiené relatiuni amicabile intre Francia si Ispania si pre cătu va fi cu potintia a legă relatiunile amicabile si mai strinsu intre poporele, cari suntu despartite prin Pyrenei, dara suntulegate prin sânge si limba. Presedintele Mac-Mahon a multiamit fórte simpaticu ambasadorelui si a datu expresiune dorintie celei mai sincere pentru pacificarea si prosperarea Ispaniei.

Sesiunea corporilor legiuitorie din România se prolungește pâna la 1/13 Martiu a. c.

Dim Belgradu se telegraféza, ca din cauza ca in fóia serbésca din Ungaria' „Zastava“, a cunoscutului Mileticu, a fostu atacata Serbi'a, domnitorul Milan si regimulu serbescu, i'sa denegatu amintitei foi intrarea in Serbi'a.

Declaratiune.

Abia acum, dilele acestea, mi veni la cunoștința, cumca deuna-di, la alegerea de episcopu in Aradu, aru fi circulat din mâna in mâna pre la deputatii sinodali döue epistole, adresate la döue persoane prea stimabile de cătra Escentia Sea Par. Metropolit si Patriarchu serbescu Procopiu Ivacicovicu, recomandatorie pentru subscrisul.

De este adeverata scirea acésta apoi subscrisulu se vede necesitatua a declará serbatoresce: ca elu n'a avutu nici cea mai mica sciintia de amentitele döue epistole, si ca densulu nu a scrisu nimicu in privintia acésta la nimeni, nici nu s'a rogatu de nimeni prin urmare nici de Escentia Sea Par. Metropolitul Ivacicovicu, că sa-lu recomande la vre-unu sinodu séu la altu cine-va. Si elu nu s'a rogatu si nu se va rogá nici odata de nimeni, in asemenea afaceri pentru ca are onore a se tiené de partid'a acelor'a, cari se radima numai pre recomandatiunea propriilor insusiri si harnicii, iera pre cele straine, fia personali fia materiali, nu pune pretiu.

De altmintrea binevoiesca Escentia Sea par. metropolit si patriarchu serbescu Ivacicovicu, a primi deca in adeveru a scrisu epistolele amentite mai susu, multiamit'a mea pentru bun'a vointia cătra neinsemnat'a si nepretentios'a mea persóna, respective pentru nesuntia ce o documenta astu-feliu intru sustinerea ordinei si institutiunilor canonice bisericesci, in intregitatea loru.

Sabiu in 16 Februarie 1875.

N. Popa,
archim. si Vicariu
Archiepiscopescu.

Serbarea din Bucovina indreptata contra românilor.

Reproducem dupa „Or. Lat.“ din „Convorbirile literarie“*) articululu

*) Cari noua nu ni au venit dela 1 Decembrie a. tr. incóce.

urmatoru fórte semnificativu. Eata articululu:

De cătu-va tempu ne venise din Bucovina, sub forma de svonu publicu, o scire trista si umilitória pentru români. S'audiá ca Bucovina voiesce sa amintesca, prin o serbare populara, a sut'a aniversara a deslipirei sele de Moldova. Pre aici nu se credea ca aceste vuete desiantiate aru avea vreunu temeu, cându unu articulu din „Neue freie Presse“ din Vien'a, precum si o declaratiune facuta de ministrulu cultelor si instructiunei publice alu Austriei in senatulu imperatescu, ca in anulu curentu se va infiintá o universitate in Cernauti, au confirmatu pre deplinu acésta scire. Pre cătu aflâmu, initiativ'a acestei serbări a fostu luata de consiliulu comunulu din Cernauti, care se dice ca in majoritate se compune din israeliti. Acestu consiliu aru fi facutu in modu oficiosu intrebare guvernului centralu, déca o asemenea serbare nu iaru displacea, si guvernulu aru fi datu a intielege ca serbarea proiectata nu numai ca nu iaru fi displacea, dara ca aru dorí inca s'o védia ilustrata prin radicarea unei statu a „Austriei“ in Cernauti, si că dreptu resplata va darui Bucovinei si o universitate. „Neue freie Presse“ dice ca ideia acestei scoli inalnate este fórte fericita, de vreme ce ea va deseveri germanisarea Bucovinei, si aprópe fiindu de hotarele Romaniei, va aruncă radie civilisatorie (adeca germanisatorie) si asupr'a nostra.

Amu fi fostu in dreptu a sperá ca unu statu, că Austria, se va feri sa ne umilesca, déca nu de dragostea nostra, celu putienu pentru prestigiul ei propriu. In adeveru, siede óre bine unei imperatii asiá de mari si puternice sa serbeze incorporarea a cinci tienuturi dela o tiéra mica si slabă, cum era Moldova la 1775 si cum este astazi inca România unita, fatia cu Austria? Déca cei mari suntu adesori nedrepti si se imbogatiesc pre sém'a celor mici, celu putienu de regula ei au atât'a generositate, in cătu nu se falescu de puterea loru si de actele nedrepte si silnice, cu care lovesc pre cei slabii. Puternic'a imperatia a Austriei sa nu aiba macar atâtea simtiri generose?

Dara afara de acestea, cea dinătui si mai firésca intrebare ce ni se infatisieza, este de ací: care este obiectul serbării din Bucovina, ce-si propune Austria se eterniseze prin monumente? Vrea sa serbeze o biruintia cu arm'a in mâna? Neaperatu ca nu, căci nu puterea resboiului a smulsu Bucovina din trupulu Moldovei. Vrea sa serbeze viclesiugurile diplomatilor nemti, cari au isbutit u insielá pre cei turci ce tratau cu ei, fără scirea si invorea Moldovei? Nici acésta n'o putemu crede, căci in onórea unor asemenea acte nici unu popor din lume nu a radicatu statue pâna astazi. Monumentele se radica faptelor mari si neperitore, isbandite prin jertfe si sânge, iera nu violenie si nedreptătii. Este dreptu ca si poporele inseminate potu, că si ómenii cei mari, se alunecă căte odata in cursulu istoriei loru, la fapte mici si urite, dara celu putienu nu se lauda cu densele, ci le ascundu in tacere.

Ce dara serbeza Austria in 1875? — Socotintia nostra este ca acestu statu insematu s'a facutu fără voia

complice resbunarei evreesci contra românilor. Superati ca românii le refusa cu persistentia óre care drepturi ce nu incetéza a cere, evrei, dupa tota larm'a ce au facutu contr'a nostra prin mai tóte parlamentele Europei, pre lângă cele mai multe guverne si prin tóta pres'a de care dispunu, s'au hotarit sa ne dee o palma simtitória — celu putien indirectu — lovindu-ne in demnitatea nostra nationala. Prin serbarea ce au inchipuitu, voru sa ne descopere fericirea Bucovinei dupa scaparea ei de sub domnirea barbarilor români, cu alte cuvinte, fericirea tierei unde ei au tóte drepturile, fatia cu tiéra nostra unde nu le au. Liberi suntu sa ne insultez sub scutulu puternicei imperatii ce-i protege, déca inse spera ca prin aceasta voru dobendì simpatiele nostre, calea este reu nimerita.

Ceea ce ne mangaie intru cătiva de acesta umilire, este vestea ce ne vine ca români din Bucovina se abtien cu totii dela acesta serbare. Proprietarii nobili, tieranii, putien a burghesime româna ce este, chiar functiunarii imperatesci, chiaru preotii se tien de o parte; pâna astazi celu putien nici unu nume de român ce aru serbá trunchiare a vechii patrie nu au ajunsu pâna la noi. De aru avea si rusneci mintea de a intielege ca universitatea germanisatora este indreptata totu atât de multu contr'a loru cá si contra nostra, aru remânea numai israelitii (câci germani adeverati se gasescu putien in Bucovina) si serbarea loru aru fi mai putien durerosa pentru noi.

Ce ne râmâne noue de facutu? Déca suntemu in trist'a positia de a nu ne putea manifesta indignarea, potemu celu putien sa ne amintim aniversarea perderei nostre prin o serbare pacinica si funebra. Siede bine unei familii sa mérge la mormentul unui membru ce a perduto si sa verse o lacrama la aniversarea mortii sele, siede bine si unui poporu sa-si amintesca o epoca durerosa cu jale si resignare. Amu cefit cu multiamire ca primariul de Iasi voiesce sa puna in lucrare unu votu alu consiliului comunala, datu de multa vreme si remasu neexecutatu, dupa care trebuie sa se gasesca loculu, unde se afla Conacul turcescu, in care a fostu ueisu domnului Moldovei Grigorie Ghic'a vevod si sa radice unu monumentu in memor'a acestui domnu iubitoriu de tiéra. — Déca medilócele comunei nu aru ajunge pentru radicarea acestei petre comemorative, cetatienii se contribuiésca. In momentulu in care se va inaltia in Cernautiu statu'a „Austriei“, noi in Iasi sa descoperim pe tr'a lui Grigorie-Vod'a, chiaru pre loculu unde a cadiutu sub cutitele ucigasiloru, pentru patriotic'a sea impotrivire contr'a sfasierii patriei nostre; déca in Cernautiu voru resuná cuvinte pompöse si declamarii in laud'a luminei civilisatorie, noi in Iasi sa ne multiamim cu unu cuventu funebru, rostitu incetu in memor'a neuitatului si nenocitului nostru domnu; si déca voru cântá cum-va in nou'a si splendid'a metropolia a Bucovinei unu te-deum de gloria, noi in vechi'a si modest'a metropolia a Moldovei si Sucevei sa facem o rugaciune de jale cá sa ne amintim acelu faptu durerosu.

In acestu chipu ne vomu reinarbatá pre noi insine, si români din tóte provinciele voru vedé ca nu suntemu nepasatori nici cáttra barbatii ce au bine meritatu dela patria, nici cáttra trecutulu nostru.

Eata articululu din „Közérdék“ despre care vorbiramu in urulu tre-cu-tu:

Camer'a României a votatu in dilele acestea o subventiune de 15.000 fl. pentru gimnasiulu din Brasovu.

Omii cătu de inocenta s'aru parea

acesta fapta, totusi ea merita a fi considerata dupa adeverat'a ei valore, astu-feliu nu ne indoimu despre pasii energiosi ai ministrului ungurescu de instructiune, ce i va intreprinde in contr'a acestui faptu, pentru ca statulu magiaru nu pote permite că a-cesti 15,000 fl. sa intre din o tiéra straina in Ungaria.

Pentru ilustrarea cestiunei fia-ne permisu a desfasiurá urmatorele imprejurári.

„Există in Brasovu unu gimnasiu român, care intr'unu tempa era ajutorat si din partea statului ungurescu, inse mai tardiu acestu ajutoriu s'a conditiunatu dela acea imprejurare, cá si statulu sa esercite óresi-care influintia la numirera profesorilor. Acesta conditiune e prea justa, pentru că déca statulu ajuta vre-o scola, atunci e in dreptu a veghiá si a influintia asupr'a spiritului de crescere, ce domnesce in acea scola, cá ajutoriulu datu sa nu se intrebuinteze pentru scopuri contrarie statului, ceea ce s'a intemplatu la gimnasiulu din Brasovu.

„Si ce s'a intemplatu? Déca suntemu bine informati, s'a intemplatu acea, ca eforia scolastica in frunte cu unu individu numitu Muresianu, care agita necontenitul prin organulu seu „Gaz. Trans.“ in contr'a statului si a natiunei unguresci mai bine a renunciatu la ajutoriulu gubernului, decatu sa-i permita vre-unu amestecu in afacerile gimnasiului, si astu-feliu s'a adresatu la Bucuresci de unde si capeta unu ajutoriu anualu.

„Credem a fi de prisosu a mai desfasiurá, ca ce insémna unu ajutoriu datu din partea Romaniei unei scole din Ungaria. Acestu ajutoriu nu va transplantá in animele junimei române din Transilvania nici o iubire pentru ideia statului magiaru, elu nu va cresce nici decatu cetatieni magiaru, ci din contra va creá numai unu elementu neliniscit u si o turma de agitatori, cari prea usioru voru provocá turburári in afacerile nostre. Acesti 15 mii de franci potu sa aduca Romaniei mai mari folose decatu sutele de mii, ce le-aru intrebuinta pentru inmultirea si organizarea armatei sele!

„Nu se pote! cá acela'si guvern care a ordonatu inchiderea gimnaselor panislavistice, sa tolereze o astu-feliu de procedura a statului român, care ne ataca chiaru pre teritoriulu nostru, si care tinde a-si infinitia in chiaru sinulu statului nostru unu arsenalu si o propaganda pericolosa pentru ideia statului magiaru. Avemu si noi in România frati persecutati in limb'a si legea loru, a căroru scole si biserici jacu inchise (? ?), si cu tota iubirea fratiésca ce ne poruncesce sa intrenim in favorea loru, totusi ratioane politica ne retiene dela implinirea acestei datorie fratiesci, pentru ca nu voiu sa ne amestecámu in afacerile interne ale statului vecinu, si astu-feliu mai bine lasámu, cá Cian-gai si fratii nostri unguri din Moldova sa indure si sa jaca sub cea mai aspră apesare ce le-o creaza gubernulu român (??!) Despre astu-feliu de persecutari si apesari la noi nici vorba nu pote fi, de óre-ce bisericele si scólele stau deschise si insusi gubernulu ungurescu ajuta bisericele si scólele confessionale ale românilor necerendu nici macaru cá in acestea sa se vorbesc unguresce, ci pretinde numai că poporulu si elevii sa fia crescuti si educati in iubirea pentru patria (!!) Nu vomu permitte darea acestui ajutoriu, pentru ca nici unu statu vecinu e indreptatit a impartí ajutorie pre teritoriulu tierilor de sub corona S. Stefanu si cu atât mai putien sa se amestecce in trebile nostre.

Pretindem, cá guvernulu sa o-présca primirea acestui ajutoriu, si ca ministrul dela afacerile straine sa esplice guvernului din Bucuresci, ca unu statu care pentru acoperirea de-

ficitului seu are o datoria mai mare decatu de 20 milioane de lire, aru face forte bine, déca n'aru mai impartí ajutorie si altoru tieri straine. Da, sa i se spuna guvernului din Bucuresci, ca precum nu-i controlámu noi bugetul lui, astu-feliu sa nu-si permita nici elu a ne cercetá senguratele posturi ale bugetului nostru si ca noi nu vomu permite nici decum, cá densu sa dea ajutorie acolo, unde noi nu voiu sa dâmu.

Afara de acestu faptu mai atrage atentiunea guvernului si asupr'a urmatoreloru imprejurári:

„Noi nu scim positiu ca in Transilvania si Ungaria se afla o multime de matadori walachi (oláh), cari capeta din România ajutorie, platí si remuneratiuni si cari fiindu-ne cei mai mari inimici, facu o propaganda sistematica in contr'a nostra. Acestei matadori, ce se hranescu din pânea strainului turbura liniscea statului, in care locuesc, deci suntemu convinsu. ca nici acesta imprejurare nu va ramane neconsiderata.“

Meetingulu deputatilor liberali, care au avutu locu in Londra la 3 Februarie (c. n.) au alesu in unanimitate de capu (leader) pre lordulu Harington. Acestu nou leader e din drépt'a partidului liberal. Conservatorii cari n'au vediutu cu displacere acest'a alegere, speréza ca voru avea in lordulu Harington unu adversariu care nu-i va combate cu inversiunare. Dupa diuariulu „Times“, Disraeli insusi aru fi aprobatu alegerea facuta in perso-n'a tenerului lordu.

Acestu evenimentu, care este de cea mai mare insemnatate pentru politic'a interioara a Angliei nu este menitu sa esercitez vre-o mare influintia in afara. Cáci partidulu wigh (liberalu) din Anglia nu tiene sa aiba unu mare amestecu in politic'a esteriora. Acestu partidu practica in cele esteriores maxim'a neinterventuie, iéra in launtru si concentréza tota activitatea asupr'a reformelor de ordine politica, religiosa si economica.

Nu scim ce va ajunge si ce va realisá noulu leader alu partidului wigh din Anglia. Scim inse ceea ce este si ceea ce au realizatu ilustrulu seu predecesoru, d. Gladstone. Acesta este celu mai mare oratoru alu parlamentului englesu si pote unulu dintre cei dintaiu din tóte tempurile. Acestu mare oratoru si barbatu de statu si-au inceputu carier'a sea politica, suntu acum vre-o 35 de ani, cá unu campionu predilectu alu partidului ultra-conservatoriu si au fostu cátu-va tempu sperant'a cea mai mare a Universitatiei de Oxfordu, acesta citadela a intolerantie religioase. Mai tardiu devení unulu dintre sustienatori cei mai straluciti si mai folositori ai lui Robert-Peel, in marile sele reforme; si pre cându colegii sei din scola de Oxford, sub impulsuinea Puseylor si Neuman-ilor, faceau o adeverata revolutiune in biserica anglicana, reducendo mai la catolicismu, Gladstone se oprea in cale si remanea credinciosu protestantismului. Cátu au fostu in fruntea gubernului patriei sele au efectuatu in ordinea comerciala, financiara, politica si eclesiastica reforme de acele cari alta-data aru fi datu de lucru mai multoru domnii si mai multoru generatiuni.

Resolutiunea luata de Gladstone de a se retrage la viétila privata nu era neasceptata. Inca din ultima sesiune a parlamentului, elu nu mai luă parte la desbateri de cătu intr'unu modu forte neregulat, si partidulu seu, desorganisatu prin cele din urma alegeri generale, se plângea de lipsa directiunei, a orientatiunei si a disciplinei.

D. Gladstone, dice „Jurnalulu Desbaterilor“, nu voiá nici se reia nici se lase acea ce se numesce leadership, si de alta parte, amintirea

memorabileloru sele servicie, ascendentulu caracterului seu imperiosu si influintiá incomparabilei sele elocuintie nu permitea sa i se impuna unu succesor. Dara partidele in Anglia nu potu traí multu tempu fără regula si fără disciplina; partidulu liberalu avea nevoia sa se reformeze si sa se reconstituiesca in urm'a invingerei sele, si d. Gladstone a intielesu ca erá datoria sa se restituiesca amiciloru sei libertatea loru. Acést'a e si obiectulu scrisorei adresate de densulu vechiului seu colegu, lordului Granville, in care declară „ca la versta de siese-dieci si cinci de ani si dupa patru-dieci si doi de ani de viétia publica, se crede in dreptu de a se retrage, si ca acésta retragere ii este dictata de ideile sele personale asupr'a unui modu mai bunu de a-si intrebuinta cei din urma ani ai vietiei sele.“

D. Gladstone pote dice dupa expusionea devenita familiara, ca se reintorce la scumpele sele studii. Acela dintre tóte care i-au fostu totu-déun'a celu mai scumpu, este teologia. Elu s'a apucat in tempurile din urma de acestu studiu cu o pasiune ce este permisa a o crede esagerata, dara care nu l'au parasit nici odata; elu facuse acestu studiu odata cu lucrările lui cele mai grele asupr'a finantelor si asupr'a economiei politice precum si cultur'a cea mai vasta si cea mai aprofundata a literilor. Traducea pre Omeru totu in acel tempu in care-si redigea admirabilele sele bugete, si tocmai acésta intelegera filosofica a materielor financiare, unita cu o instructiune clasica consumata, facea superioritatea lui asupr'a unor barbati de statu cá Peel, Derby, Brigt, căroru lipsea acestu indoit daru.

Controversa religiosa a devenit acum subiectulu predilectiunei sele. Cá tóte spiritele seriose ale templului nostru, d. Gladstone privesce cu ingrijire lupta generala incaerata in lume intre statu si biserica, si a cărei'a viitor'e proportiuni nimene nu le pote calcula. Pre acestu terenu lu vomu gasi de aici inainte.

C. T.

Despre cestiunea drumului de feru pre la Turnulu rosu.

(Prelegere instructiva tienuta in reunirea meseriasiloru sasesci din Sabiu de C. Schochterus.)

(Urmare)

Problem'a ce s'a datu acestorui doi domni, nu era mica, pentru ca de o parte cladirea acestei linie nu era in interesulu absolutu alu Romaniei, de alta parte se agita de ani incóce contr'a turnului rosu. Dupa lungi negociari ni succese in urma cu ajutoriulu braviloru amici din Rimnicu si Pitesti a dobandi pre cele mai decisive personalitati pentru intreprindere, asiá incátu cercurile Rimnicu si Pitesti a promisera pentru promovarea ei sum'a de 1,500.000 franci in prestatii naturali si atât Altet'a Sea principale cátu si o parte a guvernului si a camerei apromisera sucursulu loru.

Acum trebua sa convingem curile normative din Pest'a si Vien'a, ca cladirea drumului pre la turnulu rosu este hotarit in interesulu Austro-Ungariei. Spre resolvarea acestei probleme s'au tramisu dlu consiliariu aul. Iacobu Bolog'a, Petru Ios. Frank cu mine in Iuliu 1873 la Pest'a si la Vien'a.

Pre tempulu cându ne aflámu in Vien'a s'au publicat la mandatulu consorciului drumului feratu brosuri compuse de dlu Petru Ios. Frank: „Junctiunea drumului feratu intre Sibiu-Rimnicu-Pitesti, preste passulu dela turnulu rosu“ — apoi „junctiunea drumurilorunguresci si române.“ Si in Vien'a si Pest'a ostenele nóstre n'au fostu zadarnice; de si n'amueroperat unu rezultat atât de rezoluto cum fu celu dela Bucuresci,

totusi ni a succesu a deșteptă o sensație mai favorabila pentru turnul rosu.

Aici trebuie să relevu cu deosebire, ca noi atât în București cătu si în Pest' ne amu intrepușu ce e dreptu cu tota resolutiunea pentru turnul rosu, dura amu dechiarat totu odata, ca acăstă junctiune sa nu fi pedeca unei junctiuni a drumului oriental preste Brasovu cu liniele române, pentruca si acăstă junctiune se recere pentru rentabilitatea venitória a drumurilor unguresci.

Dupa ce terenul se parea ca e neteditu de ajunsu tieneamu necesariu sa aducem doved'a, ca de o parte drumulu de feru pre la turnul rosu se pote clădi fără greutăți deosebite si ca capitalulu recerutu pentru clădire si deschiderea acestei linie la tempulu seu nu va face problemateca rentabilitatea.

O atare dovada se parea consorțiului mesurarea liniei Sabiu-Turnu rosu Remnicu, si anume munc'a acăstă trebuia sa se dea unei societăți, alu cărei operatu din capulu locului potea sa faca pretensiune la credibilitatea cercurilor decisive.

Negociările facute in respectul acestă in Augustu 1873 cu societatea pentru junctiunile de drumuri austriace in Vien'a dusera la scopulu doritulăndu acăstă societate — alu cărei directoru Köstlin e o personalitate multu stimata in cercurile ferate si financiale—operatulu mesurărei si dându in Martie 1874 operatulu perfectu consorțiului. —

Scopulu, cătra care nesuimus prin mesurare s'a ajunsu deplinu dovedindu-se prin acestu operatu, ca clădirea drumului de feru pre la Turnul rosu nu este impededata prin nescari greutăți si ca spesele recerute nu periclită rentabilitatea.

Prelegatoriul desfasiura in detaliu momentele tehnice, descrie tras'a, siușurile si directiunea, si face o spunere a speselor de clădire.

Lini'a proiectata merge dela gar'a drumului de feru din Sabiu spre Mohu; intre Mohu si Vestemu ea trece pre sub drumulu de tiéra ce duce la Brasovu si la Turnul rosu, asiă incătu comunicatiunea drumurilor se pote continua fără intrerupere deasupr'a liniei ferate. La Talmaciul se propune o statiune. Valea Sadului va fi radicata in largime de 500 cu o stabila in diametru de 10 metri si preste riulu Sadului trece unu podu de 90 metri de largu facendu-se si dōue canale pentru scurgerea apei cându suntu versaturi de ploii. In dealul Talmaciului se va sapă unu tunel de 410 metri de lungu. Fiindu ca Boiti'a jace mai josu lini'a se va mesură dela Boiti'a spre apusu pre lângă munti; pre aici se receru dōue tunele scurte si unu podu preste Lotriora in imediat'a apropiare a contumaciei. De statiune medilocitoria pentru servitiulu la fruntarie se propuse statiunea Riu-Vadului ce jace pre terenu român, pentru ca in apropierea fruntarilor unguresci e absolutu cu nepotintia a face o statiune cătu de mica.

Preste totu calitatea geologica a terenului ce-lu percurge lini'a e favorabila; siușurile si directiunea nu dau preste piedeci mari.

Tempulu ce se recere pentru clădirea liniei de $4\frac{1}{2}$ mile dela Sabiu pâna la fruntariele tieri e statoritu, cu 2 ani si acestu terminu se pote observă fără mari greutăți. Spesele se urca preste totu la 3,324,000 fl.

In Remnicu, unde lini'a dela Turnul rosu se impreuna cu liniele române s'a proiectat gar'a drumului asiă, cătu de aci lini'a sa se pote continua spre Slatin'a pâna la Dunare.

Dela statiunea Remnicului spre fruntariele Transilvaniei merge lini'a fără greutăți considerabile pâna la Calimanesci.

Dela Bujoreni—Oltu lini'a merge pre tiemurtele dreptu alu Oltului si

aci trebuie să se ia in consideratiune apele cele multe ce se varsa din munti in Oltu.

La unu punctu intre Bujoreni—Calimanesci tras'a trebuie sa se taie in tiemurile piedisii si aici se receru ziduri proptitorie. Statiunea Calimanesci vine in apropierea locului de cura, si s'a proiectat asiă, că avenitul acestui locu de cura sa se radice intr'unu modu considerabilu.

Pre lini'a Calimanesci pâna la fruntariele tieri suntu de lipsa unele tunele, cari voru fi inse de o lungime foarte mica si nu voru caușa spese si greutăți fiindu terenul solidu.

Numai spatele muntelui ce vine pâna la Oltu va fi strapunse de unu tunel in lungime de 132 metri, pre cându tras'a drumului se trage pâna la fruntarie la Riu-Vadului prelunga povernisirile muntilor atingendu locurile Projeni, Calinescu, Cuculescu, Bolovanu, Staracinescu, Robesci si Câneni. In locul acestu din urma s'a propus o statiune pentru servitiulu persoanelor si alu poverelor.

Lini'a de pre teritoriul român, care e de 9 mile de lunga cere spese in sum'a de 6,985,000 fl. Tempulu pentru clădirea acestei linie e statutu cu $2\frac{1}{2}$ ani, unu terminu usioru de tienutu.

Sentint'a ce o aduce societatea junctiunilor austriace — continua prelectorulu — este acestă: Drumul acestă e adeverat'a si cea mai favorabila cale preste caten'a sudica a Carpatilor si ofere atât in privint'a tehnica cătu si economica a clădirii sianse avantagiose, cari nu se afla la ori care alta junctiune preste caten'a sudica a acestui munte.

Dupa ce in cele premise m'amu incercat sa dan pre scurtu o descriere a liniei pre la Turnul rosu, mi permitu a trece la activitatea consorțiului si la resultatele ce le a obtinutu. (Va urmă)

Cincu-mare, in Fauru 1875. (U r m a r e.)

Ne simtimu indatorati a resfrângemai departe neadeverurile publicate in nr. 297 din anul trecutu 1874 alu diariului germanu „Sieb. Deutsches Tageblatt“ in articululu de fondu intitulat :

„Die Sondermeinung von Maccari und Genossen vom 10 December 1874 in der sächsischen Nations-Universität.“

In acestu articulu de fondu promite a buna séma, credem noii, redactorulu susmentiunatului diurnal a ilustrá votulu separatu din cestiune sine ira et studio, din motive, care se tratéza de principii in acăstă cestiune, care principii trebuie tienute de sacrosancte din partea tuturor locuitilor din fundulu regiu. — Articululu incepe a reproduce cuprinsulu petitiunei nostra din 16 Novembre 1872 in urmatorulu tipu:

Gesuch der gr. or. Kirchensynode von Grosschenk um Genehmigung einer jährlichen Dotation von 900 fl. aus Nationalmitteln für die gr. or. Schule von Grosschenk, welche durch die Anstellung eines dritten Lehrers zu einer Zentralnormalschule erhoben werden will. — Die obige Summe ergebe sich aus dem Verhältnisse der schulpflichtigen gr. or. Kinder zu den sächsischen (in Grosschenk) und aus der Thatssache, dass der Grosschenker Stuhl für die zweite ev. Deutscher Schulen aus der Nationaldotation vom 22 August 1850 jährlich 2700 fl. C. M. bezieht. — Articululu adauge apoi la acestu extractu falsu asiă:

Diese Motivirung erkannte einerseits an, dass die letzterwähnte Dotation nicht den Ort Grosschenk, sondern den Stuhl im Auge gehabt (ce minciuna gróznică dne săntule!) weshalb dann ¹⁾ nach dem Wortlauten der Wid-

¹⁾ Astă este o apucatura sofistica sasăca, care n'are sotiu. —

mung für die bezügliche „Grammatikalschule“ bezüglich der Aufnahme von Schülern ein Unterschied der Confession und Nationalität nicht gemacht werden darf und legt der Forderung dann doch den confessionellen Unterschied zum Grunde, ja basirt sogar die Höhe der Unterstützungsnummer auf das Schülerverhältniss eines einzelnen Ortes²⁾. — Die Nationsuniversität ging grundsätzlich auf diese Widersprüche²⁾ nicht ein"; etc.

Este mai multu că o efronteria, cutezantia, cu care au facutu scriotoriul articulului din cestiune estractulu din petitiunea nostra si l'au intortocata in modulu celu mai neieratatu, numai si numai, că sa seduca pre lectorii foiei memorate sa credea neadeveru. Unde pre lumea lui Ddieu, se afla in petitiunea nostra numai unu cuventielu despre aceea, ca noi amu fi basatu petitiunea nostra pre acelu faptu, ca scaunulu Cincului, capeta pentru scopurile scolelor ev. dotatiunea naționala din 22 Augustu 1850 pre anu 2700 fl. m. c.? Ce obraznicia ne mai audita! Abuna séma jace in acăstă metamorfosare intentiunea cea rea, malitia de a face o premisa falsa, ca apoi din acăstă se conchida iéra falsu si sa faca sentintie false, cu care apoi ad majorem gloriam se paradeze inaintea publicului. — Ne pare reu, cu o fóia, care voiesce a se radicala pre pragulu unei foi de rendu provinciala si voiesce a-si fi castigatu unu renome si o reputatiune insemnata, se dejosesc si cade in astufelii de peccate neieratate. —

Impudenta si condemnava este apoi sentint'a, cumca sinodulu prin motivarea de susu aru fi depusu unu felu de marturisire propria, cum ca dotatiunea de 2700 fl. m. c., aru fi avutu inaintea ochilor pre scaunulu Cincului mare si nu pre opidulu Cinculu-mare. — Acăstă este o minciuna sasăca potentata séu dupa cum se obincinușe in România, dupa terminalu greco-român unu moftu. — Ne provocâmu la petitiunea nostra, care nu face amintire de scaunulu Cincu-mare, ca pentru acăstă s'aru fi facutu dotatiunea de 2,700 fl. m. c. ci din contra, dovedesce ca pentru scol'a ev. si studentii evangelici din opidulu Cinculu-mare, si nu scaunu Cinculu-mare, se platesce pre anu din avere fundulu regiu 2,700 fl. m. c. pre carea pentru scol'a româna din Cincu-mare, unde facia de confratii sasi copii românesci suntu preste á trei'a parte obligati la scola, — nici unu finicu nu se da din avere comuna a fund. regiu. —

Intregulu acestu articulu se intorce intr'unu circulu vîtiosu si intortoca si schimonosesce adeverulu cu sofisme, care domnii dela „Tagblatt“, posedu in abundanta si nu-si crutia posesiunea acăstă, cându vedu ei, ca confratii loru cu frumosulu se róga de ei se fia drepti si ecuitabili. — Totu cu sofisme si sretia se incéra scriotoriulu articulului a aduce in umbra adeverulu constatatru prin votulu separatu alu românilor si ungurilor din fundulu regiu, representantul prin cei noue deputati nationali, carii au subsrisu votulu separatu, care au turburat mintile unor' asiă de tare de voiescu cu pocituri a alteră caracte- rulu avere comune a fundului regiu si cerculu de activitate alu guvernului asupr'a acestei averi comune si nu private. — Înătu se ataca deputatii români si magiari, cari au subsrisu in solidaritate votulu separatu, in articululu din cestiune plinu de catranu că o vipera, nu ne aflâmu indreptatiti

¹⁾ Acăstă este o mistificare condemnava abunasemă cu intentiunea expresa de a seduce opinionea publica. Petitiunea nostra se afla la locurile mai inalte si oreșine se pote convinge, ca este genuina cu aceea ce o amu publicat mai susu. —

²⁾ De unde contradiceri, scriotoriulu articulului este in complet'a posesiune de contr'a diceri provocate si forciate cu rea intentiune. —

a veni intru aperarea loru, caci acăstă o voru face si voru fi facutu ei.

Noi vomu se mai insirâmu pentru „Tagblatt“ numai unele date statistice adeverate si anume :

Dupa numerarea poporului din anul 1870, poporatiunea scaunala face 23,970 din acăstă poporatiune sasii nostri obtienu 12,621 si orientalii cu greco-catolici 11,020. — Acesti din urma nu se bucura de nici unu felu de dotatiune din avere comuna a fondului regiu.

Clerulu sasescu insa capeta din vîstier'a statului pre anu o renta de 264,441 fl. v. a. care in mare parte se platesce din spatele majoritatii fundului regiu, pre cându pentru preotii români, nici macaru dreptulu de care se bucura preotulu sasescu in comun'a sea, confratii sasi nu voru de susu pâna josu alu concedie si preotului romanescu, care prin legile positive este egalu indreptat cu confratele seu in Christosu, celu ev. preotu.

Spre exemplu preotulu romanescu din comun'a N. au cerutu, că si elu sa mâne rimatori in numeru egalu cu celu luteran la ghinda. — Eata ce conclusu au adusu representanti'a comunala :

„Dem evang. Pfarrer, ist es gestattet, nur, weil es ein altes historisches Recht ist ¹⁾, dass derselbe immer das sogenannte doppelte Bürgerrecht besessen, zwei Schweine in die Eichelmaстung zu treiben. Dem gr. ort. Pfarrer dagegen ist es gestattet, wie jedem anderen Bürger nur ein Stück ²⁾ Borsstenviech in die Eichelmaстung zu treiben.“ — Vedeti dloru dela „Tageblatt“ ca si aci josu se esercită egal'a indreptatire totu in cugetulu d-vostra. — Poftim resolutiunea de susu in a dōu'a instantia :

B e s c h e i d .

Da laut Bericht des Ortsamtes ³⁾ vom . . . Z . . . die Comunität Ihnen (adeca preotului rom.) eine Gleichberechtigung mit dem ev. Pfarrer nicht zugestehen, und ein gröseres Recht ⁴⁾ wie alle übrigen Ortsbürger bezüglich der Eichelmaстung, nicht einräumen will, so kann Ihrem Gesuche keine Folge gegeben werden.“ etc.

Altu casu: Preotulu „C.“ administréza de unu tempu indelungatu si parochia din „S.“ devenita in vacanta si s'a rogatu, că densului sa-i sia concesu a lau parte la folosele comunali că si preotului defunctu si anume a capetă si cuantulu de lemne din padurea comunala:

Z. 260—1874.

B e s c h e i d .

„Nachdem laut Bericht des Schönberger Ortsamtes dto 20 Jänner 1874 angesprochenen Benefizien aus dem Grunde verweigert, weil Sie nur einstweilen bis zur definitiven Besetzung der Pfarrer (firesce ca numai atât'a — dara 2 ani au trecutu acus) mit den kirchlichen Funktionen betraut, nicht in der Gemeinde wohnen und dasselbst kein Bürgerrecht haben ⁵⁾, so

¹⁾ Iéta nevoia de dreptulu istoricu, privilegiu ruginitu nici de scobe vrenicu, ce recunoscere afla si acum cându egal'a indreptatire este radicata la valoarea de lege — Iéta esclusivismu sasescu pre fatia dovedovutu.

²⁾ Da ore de ce asia. Mai multa ocupațiune are dara in afacerile bisericesci preotulu lut. decătu celu rom. care din urma nu posedea capelanu si totu trebuie sa-si implineșca oficiul seu celu impreunat cu mare responsabilitate, ca fratele seu in Christosu preotulu si capalanu celu ev. — De unde apoi diversitate in usant'a drepturilor, —

³⁾ Raportul comunitetului n'aru trebui sa fie datatoriu de cinosura si prefacutu in resolutiune, ci legea positiva care nu cunoscse prerogative.

⁴⁾ Vedi bine en cugetative pre preotii ev. in starea celor românesci si ce ve-ti dice apoi la astfelui de blasfemii? —

⁵⁾ Ce temeiuri condemnave si batocitorie de clerul nostru si anume pentru preotimea nostra. Dara nici in Schlaraffenlandul celu ruginitu atari motive nu potu obveni. —

kann diesem Gesuche nicht willfahrt werden."

Este de însemnatu, ca parochia' Siulumberg se administrează din 30 Aprilie 1873 de preotul C. din M. — Asiă pricpul confratii nostrii sasi egalitatea in dreptu, si ei o esercéza dupa cum amu aratatu mai susu in fapta, si déca se incumetă cine-va dintre români a recură mai departe, pentru castigarea in fapta a dreptului nostru, "comunisti" ne numescu. — Auditu horibile.

Altu casu din cele forte numerose:

Biserica gr. ort. din Cincu-mare au cerutu locu de biserica¹⁾ curte si gradina parochiala dintr'unu pamentu intravilanu numitu „gradin'a cailorū" protestându contr'a traficarei acestui teritoriu pre sém'a bisericelui ev. si iéta inteleptii opidului nostru, ce conclusu au adusu in 26 Novembre 1873 sub nrn prot. 296:

1. Comitetulu intrunitu cu oficiul opidanu,²⁾ esprima prin conclusu, ca densulu nu se privesc in nici unu modu deobligatu seu indetoratu (credește dieu) spre a dā ce-va seu prestă ce-va bisericelui gr. or. locale³⁾ din acelui temeiu, pentru⁴⁾ biserică evangelica realitătile, ce le posede că stăpâna le-au acuiratu intr'o vreme,⁵⁾ pre cāndu bis. gr. ort. nici au esistat in Cincu-mare si prin urmare din acestu tempu (etiam si cornutos) nu se pote deduce cu efectu nici unu feliu de egalitate⁶⁾ de dreptu. Ach Siebchen was willst du noch mehr !? — . . .

Mai departe protestéza contr'a aragonantei⁷⁾ controlorilor a bisericii gr. or. in privintia dreptului comitetului opidanu de a dispune liberu si dupa placu cu proprietatea sea. (Totusi nu vi s'a sfetit, desi a-ti tramsu depunatiune pre spese comune !?)

Acestea si alte dispusetuni ale confratilor sasi dovedescu pâna la evidentia, ca ei numai la sarcinile publice ne facu partasi egali, precându insa ceremu egala parte din folosile comune atunci se abatu dela mesur'a proportionala, cu care ne in-partu sarcinile publice preste totu, si dicu, ca noi nu avemu dreptu istoricu, că ei, nu amu fostu inaintea loru aci in fondulu regiu, care este esclusiva proprietatea loru si noi suntem „parias" loru. — Atari concepte domnescu si astadi in capetele confratilor sasi in finea seculului alu XIX numitu secululu luminarii si egalei indreptătiri. —

Confratii sasi cu mare emfasa se falesc, ca in fondulu regiu n'au esistat jobagi si apoi ei si astadi inca alerga dupa teritoriul Branului si Talmaciului si-i atribuie calificatiunea de foste supuse loru in conditiunea de jobagi. Nu numai acestea teritorie ci si pre locuitorii din scaunele si districtele din fondulu regiu, unde suntu in majoritate, i tractéza ei, că pre eloti, si nu voru a esecută egal'a indreptire, ci o calca vediendu cu ochii in picioare. — Ei voru la aparintia a trece de liberali si toleranti si apoi in realitate dupa cum amu arestatu voiescu numai sa dom-

¹⁾ Biserica gr. or. in Cincu-mare se afla afara de orasul, este crepata si ame-rintia cu ruinante ei.

²⁾ Adeca cu totii dela micu pâna la celu mai mare in solidum.

³⁾ Dara bisericii ev. si preotului luteranu, va-ti afatu obligati, preste portiunea canonica insemnata si léfa anuala de mai multe de 2000 fl. pre annu, ai mai dā intréga gradin'a cailorū preste 13 jugere. Astă este dreptate, egalitate in dreptu ?! — Bine bine. — Românu tiene minte. —

⁴⁾ Gospodi pomilori ! Ce pocituri suntu acestea asertuni !!! —

⁵⁾ Ore mai nainte de ce a-ti venit din Flandria !? dora le-a-ti adusu inspate !

⁶⁾ Dupa notiunile domnilor vostre, circumspectilor si prudentilor, firesce ca nu.

⁷⁾ A cere ce ti-se compete dupa lege, nu-i aragantia cu atât'a mai putieni ingrijirea, ca cele comunale sa nu se resipe orbesce. —

nésca si sa asuprésca pre cei-lalti. Ei voiescu sa fie liberi si nu sciu sa fiu drepti. — Ei nu voru a pricepe, ca libertatea fără basa morală fără dreptu si dreptate este instinctul unui animalu rapace. Intre ómeni nu pote esistă libertate fără dreptate. — Dreptatea consiste in recunoscerea si respectarea drepturilor altor'a. —

Cu acestea incheiâmu corespondint'a nôstra cu aceea credintia, ca amu satisfacutu numai unei detorintie de cive alu statului, déca amu proposutu cu energia contr'a mistificării a causei din cestiu de atâtu de mare importantia pentru toti locuitorii ne sasi din fondulu regiu, citându inca odata rescriptul aulicu de susu.

„Residui proventus ad erigendas scholas et ecclesiis in locis sive saxonicis sive valachicis praesertim talibus, qui proprios allodiales proventus exiguos vel nullos habent — convertendi sunt.“ Videant consules ! — Diximus.

Mai multi membrii ai si nodului parochialu.

Varietati.

* * O serata placuta. Sambata, la 27 Febr. a avutu locu in sal'a otelelului pronumit „Corón'a Ungariei“ din Sabiu o serata nationala interesanta, care a lasatu suveniri vii si placute in animele tuturoru celor ce au avutu multiamirea de a participa la ea.

Meritulu improvisării, precum si a reusitei acestei serate se datoresc mai intâiu de tôte societătiei filarmonice române, compusa de căte-va domne, domnisiore si domni din locu ; dara nu mai putieni a contribuitu la bun'a reusita a seratei acea frumosă, cunun'a de domne si domnisiore române, atâtu din Sabiu cătu si din Resinari, cari s'au distinsu prin o numerosa participare.

Deschiderea seratei a urmatu pre la 7½ ore séra si a durat pâna aproape de 3 ore dupa mediul noptii. S'au esecutatu si intonatul mai multe piese alese, de diferiti autori celebri, nationali si straini. Mai intâiu de tôte corulu vocalu, condusu de d. Dr. Brote, a intonatul cu destula fortia si precisiune cântecul „Mei tatare“ de V. Alessandri, apoi mai tardiu „Barcarola“ de Mezetti si in fine „Cântecul soldatilor“ din oper'a „Faust.“ Domn'a Minerv'a si dsiór'a Sabin'a Brote au esecutatu pre piano in placerea generale o ouverture frumosă; asemenea si domnele Badila si Mog'a, ambele parechi obtinendu aplause indelungate dela publiculu recunoscatoriu. Unu efectu prea placutu a produsu apoi d-r'a Stanislau prin pies'a „les deux Anges“, pre care a esecutat'o singura pre piano, cu o deosebita gratia si cu multa arta. Aplause vii si prelungite au ascurat'o despre multiamirea generala a publicului incântat. Nu mai putieni in se distinsu si dlu Badila prin violin'a sea sonora, esecutandu nisce variatiuni clasice, acompaniatu pre piano de tener'a d-sele socia. D-sea a dovedit, ca este maiestru in manuarea arcușului. Sgomotul aplauselor a atestat u acést'a de ajunsu si in modu bine meritatu.

Dupa esecutarea programei musicale a urmatu apoi o vesela petrecere dantuitorie. Cuadrilurile si Roman'a au fostu jucate de vre-o 26 parechi. Mai tôte damele, constituindu la olalta adeverat'a podobă a seratei, au remasu pâna la terminarea ordinei jocurilor. Preste totu acést'a serata, pre cătu de eschisivu nationala, pre atât'a a fostu si de animata, cordiala si plina de veselia.

Cum-ca căta importantia si ce efecte salutarie aru avé repetirea cătu mai désa a unor asemenea serate, acést'a credem, ca nu are trebuintia de multa demonstratiune. Toti acei

ce dorescu nobilitarea animei prin arta si bun'a armonia a spiritelor, care aru fi resultatul siguru alu unor asemenea conveniri sociale mai adesu repetite, — credem, ca o sensiescu acést'a si o intielegu pre deplinu. Jun'a societate filarmonica decisi-aru căscigă unu frumosu titlu la recunoscintia tuturoru ómenilor de bine, déca prin improvisarea cătu mai désa a unor asemenea conveniri sociale, aru satisfacă atâtu dorintiei generale cătu si trebuintiei capitale a publicului român din Sabiu si din prejuru.

—i. —b.

* * Ometii impiedecara in septamâna trecuta in multe părți comunicatiunea. Drumul Turnului rosu se facuse asiá de neumblatul incâtu a trebuitu sa se sape tuneluri in néua spre a puté cerculă cariol'a postale.

+ * (Necrologu) Colonelulu pens. Marcu Rotariu, fostu comandantu in Mehadi'a, a reposatul de curendu in Orsiov'a. Toti sa-bienii căti au venit in atingere cu reposatul pre cāndu se aflau la cura in Mehadi'a lauda umanitatea, afabilitatea si prevenirea amicabila cu care fericitul colonelul s'a distinsu totu-déun'a. Reposatul a fostu si deputatu la congresulu nostru naționalu bisericescu. Fia-i tieren'a usiora !

* * (Comisiunea centrala) a cercului jurisdicțiunal din Sabiu pentru alegerile dietali a tenu Mercuri in septamâna trecuta o siedintia in care s'a cettu unu emisu dela ministrulu de interne, in care acesta declara, ca nu e in positiune sa pôrte spesile impreunate cu esecutarea legiei electorale, ci mai multu astăpeta dela patriotismul poporatiunei, că municipale sa pôrte aceste spese din casele loru. Adunarea a decisu: sa se statoréscă sum'a receruta pentru esecutarea legei electorale pre cătu se pote de precisu si sa se recerce ministeriul a asignă acést'a suma fiindu ca altmintrenea lucrările pentru alegere aru trebui sa incete.

* * „Dati ce-va la lupu.“ Cu cuvintele aceste salutau in septamâna trecuta trei români tierani cu căte o pele de lupu trasa pre căte o ruda de umeru si adunau bucate umblându din casa in casa pentru vitej'i loru si pentru meritulu de a mai fi imputati pre inimicii de mōrte ai turmelor de vite.

Raportu comercial.

Sabiu 2 Martiu n. Grâu 4 fl. 40 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecatu, 4 fl. — xr. qualit. infer.; secară 3 fl. 13 xr. pâna 2 fl. 67; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; encoruzu (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartof 1 fl. 33 xr. galéta austriaca.

Cânepe'a — fl. maj'a.
Linte 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. — xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr., maj'a.

Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr.
Carnea de vita 18—20 cr. p., de porcu 24 xr. Ursorea 79 xr. pâna la 1 fl. — cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 19 Februarie (3 Mart.) 1875.	
Metalicele 5%	71 70
Imprumutul nationalu 5% (argintu)	75 90
Imprumutul de statu din 1860 ...	112 —
Actiuni de banca	961 —
Actiuni de creditu	218 75
London	111 53
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	78 75
" " " Temisiorene	76 75
" " " Ardeleanesci	76 80
" " " Croato-slavone	80 —
Argintu	105 15
Galbinu	5 23 1/2
Napoleonu d'auru (poli)	8 88

Neincungiuratu de lipsa la economia de vite

Pravuri de Transilvani'a pentru cai si vite cornute

Pregatite din celea mai aprobată medilice de casa, corespondietérie relatiunilor nôstre economice si pusetiuniei tieri nôstre, cari atât'a că mediloci de cura, cătă si că mediloci preservativu nu aru trebui sa lipsescă la nici unu economu adeverat.

Pentru cai:

Contra ciumei, sioreccelor si altoru pericolose, precum: caturhoe'a organelor de respiratiune, catarhoe'a de stomachu, nemistuire, colica, tusa, marasma (Abmagerung) presle totu, contra celor mai decidiatiori boli; mai departe servescu pravurile acestea la calu spre crescerea frumosă si lu sustinu sanatosu si infocatu.

Pentru vite cornute:

Contra deosebitelor aprinderi si alti boli, precum: flatu lentia si colica, mai departe la vaci, déca dau lapte putieni si slabu, contra marasmei (Abmagerung), contra apetitului perdutu si cu deosebire la vitezile de ingrasiatu.

1 Pac. à 1/4 Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à 1/2 Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pentru oi.

Unu obiectu neaparatu de lipsa in economia rationale de oi, preparatul din cele mai aprobată si practice medilice de casa, celu mai bunu mediloci de cura si preservativu contra bolielor epidemice, cari domnescu mai adeseori, precum: Genuri vermele de plamana (Lungenwurm), calbeza, clorose'a (Anaemie Bleichsucht), tusa, diarhoea, bubatu (versatu) mai departe resistitue apetitului perdutu si vindeca tôte boliile de stomachu si a organelor din launtru s. a. m.

1 Pac. à 1/4 Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à 1/2 Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pentru rimatori.

Celu mai aprobatu mediloci de cura pentru rimatori. Curéza diarhoe'a, colic'a, branc'a, precum si feliuritele aprinderi. — E de mare folosu si pentru rimatorii de ingrasiatu fiindu ca face apetitul si totu-odata si ingrasia.

1 Pac. à 1/4 Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à 1/2 Cilo 60 cr. v. a.

Depositulu principalu de espiditiiune la ALBERTU VACSHMANN, apotecariu in Borgo-Prundu. (Transilvani'a) mai departe in depositu: in Sidisióra la I. B. Misselbacher et fii, in Clusiu la Carolu Hutflesz, in Muresiu-Osiorhei la Mat Bucher, si in Bis-tritia la G. M. Textorisu.

(2—3)

Spre orientare

pentru bolnavii de gura si de dinti, precum si pentru cei ce au lipsa de dinti !!

Doctorulu si techniculu de dinti C. ZINZ, că practicu de 20 de ani si provediutu cu diplom'a Universitătiei c. r. de Vien'a, se recomanda pentru vindecarea tuturoru bolielor de gura si dinti, fia, că acelea sa devina dela dinti seu alte cause; intr'asemenea ofera densulu prepararea de dinti singurateci, precum si de corone de dinti intregi dupa metodulu celu mai nou eglesu si americanu; pre lângă acestea mai posede densulu si unu mijloc unicu in feliul seu, prin care ori-ce dorere de dinti se pote vindecă fără dorere si fără delaturarea dintelui pre lângă garantia. — Bolnavii intrădeveru fără midiloce se voru lacu gratisu la óra 12—1.

In fine va zabovă densulu in cursiunile sele la tôte orasiele dupa trebuintia asiá, incâtu sa pôta satisface comandelor on. patienti pe deplinu.

A conversa dela 10—12 si dela 3—5 ore.

Locuinta e in casele lui Iahn pe Wis Nr. 254.

Tempulu ce va petrece e pâna 20—30 Aprilie anulu curentu.

(6—12)